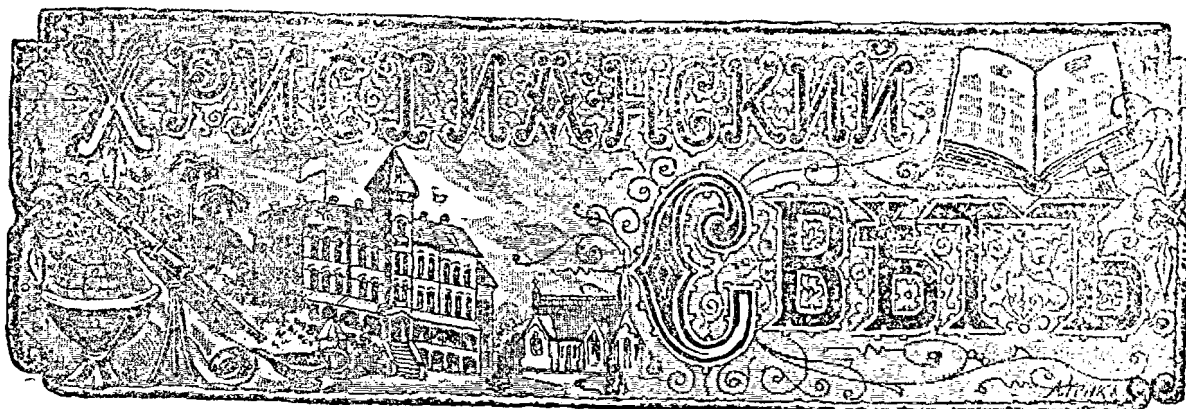

МѢСЕЧНО ИЛЮСТРИРАНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

Год. IX.

Юний, 1900.

Брой 6.

Религия и Нравственостъ.

Чистата нравственностъ е пераздѣлно свързана съ религията и добива санкцията си отъ послѣдната. Голѣма погрѣшка сж правила родители и възпитатели, които сж мислили, че могатъ да дадатъ на дѣцата нравствено възпитание безъ да обръщатъ внимание на религията като източникъ на нравствеността. Възпитанието по тази посока всѣкога е прѣтърпявало страшно крушение. Крѣхкитѣ умове и сърдца на дѣцата иматъ нужда да се придържатъ о вѣчнитѣ начала на християнската религия за да могатъ да образуватъ зрѣлъ и чистъ характеръ, който да може да устои срѣщу всичкитѣ изкушения и свѣтски бури. Много даровити и талантливии млади момци, които отначало сж общавали много, сж станали безполезни и дори вредителни за обществото, скърбъ вмѣсто радостъ и утѣшение на своитѣ родители просто за това, че е било прѣнебрѣгнато отъ най-ранната имъ възраст религиозното имъ възпитание. Чловѣкъ е религиозно същество. Това е аксиома, която всѣки чловѣкъ трѣбва да приеме. Тази аксиома трѣбва всѣкога да иматъ прѣдъ видъ родители, учители и възпитатели; тѣ трѣбва да разбиратъ, че религията е играла, и трѣбва да играе най-голѣма роль въ възпитанието, и че най-доброто възпитание трѣбва да бѣде религиозно-нравствено. Тази истина, съ дълбоко съжаление, трѣбва да признаемъ, не

се е цѣпляла у насъ. До сега голѣмото болшинство родители и възпитатели сж мислили, че могатъ да възпитаватъ дѣцата безъ никакви религиозни наставления, а пѣкъ учителитѣ — повечето отъ тѣхъ — сж прѣподавали законъ Божий нѣкакъ като на сила, противъ собственитѣ си убѣждения, и слѣдствието е било, че ученици и ученички по примѣра на прѣподавателитѣ си сж станали *присмѣватели*, а не благочестиви юноши и дѣвици. Колкото и да сме скърбили и да скърбимъ още за този наистина достопаечевенъ фактъ, се сме имали и имаме вѣра, че ще настане скоро врѣмето на *реакцията*, когато възпитателитѣ ще погледнатъ по-сериозно на този въпросъ; когато ще погледнатъ на религията не отъ Източно-Православна, Римо Католическа или Протестантска, но отъ чисто Евангелска гледна точка, и ще разбератъ, че християнскитѣ учения (не казвамъ догми, защото има нѣкои така нарѣчени догми, които не сж съгласни нито съ здравия разумъ нито съ Евангелскитѣ учения) сж необходимо пуждни за нравственото възпитание на дѣцата. Твърдѣ отраденъ по тази посока знакъ ни дава първата статия на сп. *Учитель* за м. Априлъ подъ заглавие *Религиозно Възпитание*. Авторътъ на тази статия съ дълбоко съжаление констатира факта че „всички по-събудени, по-интелигентни и образовани младежи единъжъ за всѣкога си обръщатъ гърба къмъ въпроси отъ религиозенъ характеръ, даже смѣтатъ за смѣшно и

дребнаво да се приказва върху нѣщо подобно. Може би, тия господа да иматъ право, може би, и при най-добрата воля тѣ не могатъ да намѣрятъ удовлетворение въ нашата черква. Нѣ азъ питамъ, слѣдва ли отъ това да се прѣнебрѣгва всичко религиозно, признакъ на твърда воля ли е, ако нѣкой захвърли на страна вълнуващия го въпросъ на половината рѣшенъ? Това е все сжщото, както ако единъ ученикъ твърдо прѣдприема да рѣши една задача, но като я побутне отукъ оттамъ и му се види малко мжничка, зарѣзва я за всѣкога. Въ всѣкой случай ние виждаме въ тази незаинтересуваностъ на нашата интелигенция една отъ причинитѣ, дѣто въ нашата (Източно-Православната) черква сжществуватъ още такива безвкусоности и нелѣпости, които могатъ да удовлетворятъ само единъ вѣрующъ отъ X вѣкъ, а всѣватъ отвържение и отблъскватъ единъ чловѣкъ — дѣте на XIX вѣкъ.“ По-нататѣкъ той казва че днешниятъ чловѣкъ „иска съгласие между вѣра и знание, а пакъ това съгласие не е невъзможно, стига само подъ думата религия да не се разбирайтъ догми *) обряди и церемонии. Драгий читателю, религията е нѣщо много по вече отъ догма, живото религиозно убѣждение сгрѣва човѣшката душа, не я сковава както *натрапена догма*“ (курсивътъ е нашъ).

„Религия ли е това,“ справедливо се провиква авторътъ, „да се проповѣдва отъ черковния амвонъ: „Който не пости въ срѣда и петѣкъ, или който не цѣлуе кръста и ржката на свещеника, не ще наслѣди Царството Божие? Както щешъ, драгий читателю, но отъ религиозното развитие това разбиране религията отдавна е прѣкращено. Така се е разбирала тя въ епохата прѣди пророцитѣ, когато жертвоприношението и външнитѣ обряди сж се считали като сжщностъ на религиозното настроение на чловѣка. Но дѣ остава вдълбоченото схващане на божествения Христосъ, който иска чисто сърдце и воля, а не външни жъртви? Ние се чувствуваме длъжни въ този случай да протестираме съ нашия слабъ гласъ, първо противъ това външно схващане на религиозния животъ у насъ и, второ противъ желанието на мнозина отъ нашето учителство, които искатъ цѣлата на възпитанието да не

бжде нравствено-религиозна, а само нравствена, и като слѣдствие на това изхвърлянето на религиознитѣ разкази изъ нашето възпитателно училище.“

Слѣдъ туй авторътъ се обявава въ полза на новия законопроектъ, който опрѣдѣля „цѣльта на възпитанието, че трѣбва да бжде *нравствено религиозна*.“ „Да прѣдположимъ тукъ за минутка, че изхвърлихме изъ нашето училище всѣкакво религиозно обучение, рѣшенъ ли е съ това въпросътъ? Който твърди това, ще му кажа, че не познава човѣшката душа, понеже мисли, че тя се задоволява само съ това — онова. Това е едно грубо заблуждение. Отъ памети-вѣка и за всегда човѣкъ ще обръща погледа си къмъ трансцендентното и неизслѣдуемото, може да бждатъ това философски или религиозни проблеми. Защо драгий читателю, тукъ да не подадемъ ржка на нуждающата се душа, зацо да ѝ не съобщимъ спечеленото въ това направление — продуктъ на вѣковно развитие на чловѣчеството? Немá толковато хиляди поколения, които сж живѣли прѣди насъ, не могатъ ни да единъ примѣръ, не могатъ ни поучи на нищо, а съ вирната глава трѣбва да тръгнемъ изъ свои пѣтица, да прѣкъснемъ всичко историческо, съ убѣждението, че всички до сега сж били глупави, само ние притѣжаваме истината?.“ Всичко това е много добръ казано и ние се надѣваме, че всички ще обърнатъ внимание на истината изказана отъ мъдрия Соломонъ, че „началото на прѣмъдростъта е страхъ Господенъ.“

ГЕНЕРАЛНАТА

Конференция на Методистката Епископална Черква.

Двадесетъ и осмата Генерална Конференция на Метод. Епископ. Черква се отвори на 2-й миналий м. Май (н. к.) въ гр. Шикаго, С. Д-на Америка. Тази конференция е най-висшето законодателно тѣло на Метод. Еп. Черква, и се държи веднѣжъ въ всѣки четири години. Тя състои отъ делегати или прѣдставители и свещенослужители и миряни, отъ всичкитѣ Годишни Конференции не само въ Америка, но и въ всички други части на свѣта — Европа, Азия и Африка, дѣто казаната черква поддържа мисии. Делегатитѣ свещенослужители се избиратъ отъ своитѣ

*) Догми съгласни съ Евангелскитѣ учения, но само такива догми, сж важна часть отъ християнската религия. Вѣл. Рѣд.

Годишни Конференции, тъй че на всеки 45 члена на всяка Годишна Конференция да се пада по единъ делегатъ свещенослужителъ. Мирянитѣ делегати се избиратъ отъ така нарѣчена Избирателна Конференция. Миряни въ прѣдѣлитѣ на всяка Годишна Конференция, която до сега е имала право да избира по двама делегати миряни. При четенето списъка на делегатитѣ 502 делегати отговорили на своитѣ имена. На първото заседание съгласно общеприетата практика се чель *Рапорти на Епископитѣ* за миналитѣ четири години (1896—1900). Въ този дълъгъ рапортъ се третиратъ слѣднитѣ прѣважни прѣдмѣти: 1. *Благодарителното Приношение на Двадесетото Столѣтие*,*) 2. *Епископска Работа въ Америка*, 3. *Епископска Работа въ Мисийскитѣ Полети*, 4. *Състояние на Църквата*, 5. *Спомагателни Срѣдства*, 6. *Прѣдложения за промѣнение на Черкозния Уставъ*, 7. *Числото на Миряни Делегати да бжде равно съ онова на Делегати Свещенослужители*, 8. *Прѣглеждане на Органически Законъ*, 9. *Прѣмѣстяемостта на Свещенослужителство*, 10. *Християнско Единство*, 11. *Църквата и Обществени Задачи*, 12. *Църквата и Общественния Моралъ*, 13. *Църквата и Гражданството* и 14. *Тържествуващата Църква*. Ние не можемъ освѣнъ да дадемъ кратки извадки отъ този крайно интересенъ и поучителенъ рапортъ:

Въ началото се дава кратка историческа забѣлѣжка за Генералната Конференция, държана прѣди сто години — на 1800 год. въ гр. Балтиморъ. Тогазъ е имало всичко 272 Методистки проповѣдници и 63,315 черковни членове. Прѣзъ това столѣтие черковното членство на всичкитѣ Методистки черкви въ С. Д. на Америка е достигнало да бжде близо 6 милиона; то естъ въ едно население, което се е увеличило 14 пѣти, Методисткитѣ черкви сж се увеличили повече отъ 97 пѣти. Като говорятъ за *духовния животъ* на Църквата Епископитѣ правятъ слѣдното възване: „Можемъ ли да бждемъ доволни отъ бавното рѣстение на Църквата, която има за основателъ всемогущаго Христа, чийто източникъ на енергия е прѣбивающиятъ Духъ Божий, чийто законъ е всемирна любовъ, чийто побѣди сж животъ отъ мъртвитѣ? Да не бжде. Какъ можемъ да бждемъ доволни, когато въ християнски страни грамадни сили на злото още се противятъ на Господа на-

шего и погубватъ безчетъ души, за които Той умрѣ; когато сж прѣмахнати стари прѣгради, и широки езически империи сж отворени на всепрѣобразуващото Евангелие; ей, когато всички земи ожидатъ закона на Господа нашего? Какъ можемъ да бждемъ доволни, когато въ ушитѣ ни звучи словото, що опрѣдѣля дълга ни и оздравѣва побѣда: „Даде ми се всяка властъ на небето и на земята * * * И ето Азъ съмъ съ васъ прѣзъ всичкитѣ дни, до скончанието на вѣка;“ когато Петдесетницата свѣти надъ насъ отдалечъ, съсъ всесвѣтлия примѣръ за това, що Богъ иска Неговата Църква да получи, да стане и да извърши; когато велики и скжпоцѣнни общания ни зоватъ къмъ съвършенна лична светостъ и къмъ триумфи (тържества) като опѣзи на великия апостолъ? Братия, миналото е било славно, бждащето трѣбва да бжде още по-славно. Сега, както и въ старо врѣме, Богъ говори на Своята Църква: „Стани, свѣти; защото свѣтътъ ти дойде, и славата Господня изгрѣя на тебе.“

Върху *Християнско Единство* Епископитѣ даватъ слѣднитѣ важни точки: —

„1. Никое вънкашно и органическо съединение не може мъдро да се изкупи чрѣзъ отстъпването, или затѣмняването съ двусмисленни фрази, на нѣкои сжщественни истины на Свещеното Писание. Този, който е истината, съзизжда Своята Църква само на канарата на християнската истина.

2. Трѣбва всякога да помнимъ, че единството, за което говори Господъ нашъ въ ходатайската Си молитва, не е вънкашно органическо единство, подъ едно управление тъй авторитетно (пълновластно), че всички, които не му се покоряватъ, да се считатъ схизматици. И никое послѣдующе повѣствување въ Новия завѣтъ не показва, че подобно управително единство е сжществувало въ апостолскитѣ врѣмена, или че е било потрѣбно да сжществува въ послѣдующитѣ врѣмена.

3. Таково управително единство, ако да бѣше постижимо, не щѣше да принесе полза. И порядъкъ и свобода сж необходимии въ Църквата. Извънредно голѣмо настоявание върхъ първото би изложило на опасностъ произходящитѣ отъ послѣдното ползи; именно, безпрѣпятственото изпитване на истината, властта на индивидуалната съвѣсть, и дори и възбужданата отъ Християнско надварване ревностъ.

*) Сумата отредена да се събере отъ Методистката Епископална Църква за този фондъ е 10 милиони доллара (50 мил. лв.)

4. Най-послѣ съвѣтъ не е възможно да се постигне органическото единство на Християнитѣ, като се приеме за основа нечерковното положение на всички християнски тѣла, които игнориратъ или отхвърлятъ фикцията (измислицата) за таканарѣченото „апостолско приемство.“ *) Както други черквни не трѣбва да държимъ истината тъй както Богъ ни дава да я разбираме. Чрѣзъ високо християнско държавничество черквни, които си много приличатъ по учение и управление и които занимаватъ същи полета, трѣбва да уреждатъ респективнитѣ си дѣятелности въ интереситѣ на миръ и единство.“

Върху 12-тата точка: *Черквата и Обществения Моралъ*, като говорятъ за *пиянството и търговията съ спиртни пития*, Епископитѣ казватъ: —

„Нашата Черква е воювала и продължава да воюва противъ пиянството и търговията съ спиртни пития. Тя изрично осъжда „всички алкохолни пития като вредителни и опасни.“ Тя твърди че „работата по фабрикуването и продаването на такава пития е противъ принципитѣ на правствеността, политическата економия и общественото благоденствие.“ Тя счита „драгovolното и свършено въздържание отъ всички опивателни пития за истинска основа на лично въздържание и пълното легално запрѣщение на търговията съ алкохолни пития за дългъ на всѣко правителство.“ Тя усърдно съвѣтва „нашитѣ люди да съдѣйствуватъ на всички мѣрки, които може да имъ се видятъ ма́дро приспособени да избавятъ обществото отъ многото тежки влияния произхождащи отъ пиянството.“

Върху *Черквата и Гражданството*: —

„Черквата е царство въ себе си имѣюще свой Господъ, свои закони и сила. Тя приема, както други организации, гаранциитѣ на гражданския законъ; но тя може да живѣе и да възтѣржествува безъ тѣхъ. Върху особени свѣтовни въпроси Черквата, като такава не издава мнѣние. Тя може да из-

питва; може да съвѣтва; не може да заповѣдва дори на своитѣ чада. Тѣ сж свободници въ Христа Исуса; тѣ не наричатъ никого чловѣка господарь. Но християнитѣ не може да небрѣжи или леко да посто́йва съ политическия си животъ; не може да го раздѣли отъ своята религия; той трѣбва като членъ на едно политическо тѣло да бѣде тъй истиненъ, тъй честенъ, тъй чистъ както е и въ своето членство въ Черквата. Сега именно добриятъ християнинъ трѣбва да бѣде и добъръ християнски гражданинъ.“

Послѣдната точка на своя рапортъ: *Тържествуващата Черква*. Епископитѣ завършватъ съ слѣдующитѣ думи:

„Въ континентална Европа прѣзъ това столѣтие ние отбѣлѣзваме паданието на инквизицията и на свѣтската властъ на папата, рѣстението на политическа свобода подъ конституционни гаранции, понятия за обществото и управлението бавно приближаващи се до християнския идеалъ, грубостта на ранния атеизмъ намалена, бавното възтѣржествуване на едно просто и духовно християнство, постоянното оттегляване на Мохамеданеца отъ европейскитѣ му владѣния, и развитието на велика всемирна сила, християнска, ако и несвършено такъва, да владѣе на цѣла Сѣверна и Срѣдня Азия отъ столицата си на Балгийско море. Отбѣлѣзваме при това, че християнскитѣ население сега сж ставали *трета частъ* отъ всичкия чловѣчески родъ, и че надъ три пети отъ чловѣчески родъ сега владѣятъ християнски правителства. Въ така отворенитѣ езически земи, и въ онѣзи, което се още сами управляватъ, Черквата Христова е влѣзла съ духа на своя Господъ. Тя прѣдлага свѣтото Му Слово на деветъ десети отъ чловѣчески родъ на тѣхнитѣ езици. Тя прогласява навсѣкадѣ истината и благодатта, съ които прѣзъ раннитѣ столѣтия тя прѣобърна разгнѣната Римска империя. Сега, както и тогазъ, послѣдуватъ обращения къмъ Бога, живи черквни се издигатъ, туземно свещенослужителство се организира. Училището и християнскитѣ печатъ даватъ своята помощъ, и небето почервява и прѣдвѣстява зората. Въ самата Черква се появява по-просто и по-истинно вѣрую, по-голѣма вѣра въ намѣрението на и резултата отъ Евангелието, по-високи понятия за духовния животъ, и

*) Това значи съ други думи, че онѣзи християнски тѣла, които пѣматъ епископи и свещеници рѣкоположени по приемство отъ апостолскитѣ врѣмена, не сж истински християнски черквни. Това е кривото и противоевангелско учение, което поддържатъ Римско-Католическата, Източно-Православната и една частъ отъ Англиканската Черквни; то не е нищо друго, освѣтъ празна чловѣческа измислица, която е принесла и принася голѣма вреда на Христовата Черква. Бѣл. Рѣд.

по-благородна, себепожъртователна дѣятелност. Нито трѣбва да възбужда страхъ строгото изслѣдване, що сега се отправя къмъ всѣки членъ на християнската вѣроизповѣдь. Това изслѣдване ще раздѣли божественния даръ отъ човѣческата притурка, неизмѣняемитѣ факти на откровенното отъ несъвършеното обяснение на фактитѣ, съществена истина отъ случайната форма. Основанието стои здраво. Издига се храмътъ на изкупеното човѣчество. Стоящи на тази раздѣлителна линия на столѣтията, ние гледаме назадъ съ съжалѣние и благодарностъ — съжалѣние за скѣдната помощъ, що сме дали за по-високия животъ на човѣчеството; благодарностъ, дълбока благодарностъ за провидението и благодатъта, които сж извършили чудеснотохристиянско дѣло прѣзъ послѣднитѣ сто и шестдесетъ години. И на бъдащото ние гледаме съ радостна увѣреностъ, че нашиятъ божественъ Началникъ ще ни поведе къмъ всемирно и пълно възтържествуване, и че цѣлата земя ще се обнови най-послѣ въ правда. Нека бѣде нашиятъ дѣлъ да участвуваме въ това възвишено прѣдприятие и въ окончателната побѣда.“

Рапортътъ е подписанъ отъ всичкитѣ седемнадесетъ Епископи *) на Метод. Епископ. Черква. Генералната Конференция свършила дѣлата си и се е сключила на 29-й Май (н. к.). Въ идущия брой ще прѣдставимъ по-главнитѣ рѣшения, що е зела тази Конференция.

Санатиятъ синъ на воденичаря.

(Продължение на вѣстия.)

Лѣкаритѣ напраздно бѣха употребили изкуствата си върху парализиранитѣ голени на Ричи. Всякитѣ съ години спестени пари на драго сърдце биха се пожъртували, ако да можаха да възвърнатъ животъ и движение на горкитѣ, безпомощни голени на неговото момче; но градскитѣ лѣкари го изгледваха съжалително, като му казваха, че Ричи не ще може да стъпва вече на нозѣтѣ си.

*) Отъ тѣзи Епископи дванадесетъ сж дохождали въ България, а именно Епископитѣ: Мериъ 1880 г., Фостеръ 1882 г.; Хърстъ 1884 г., Найндъ 1886 г., Малелю 1888 г., Фаулеръ 1899 г., Убревъ 1890 г., Уолденъ 1891 г., и пакъ прѣзъ 1898 и 1899 г., Джонсъ 1892 г., Винсентъ 1893 г., Нюманъ 1894 г., (починалъ). Фиджералдъ 1895 г., Гудселъ 1896 и 1897 г. Бѣл. Ред.

Сълзи пълнеха очитѣ на воденичаря и като че му прѣтѣмѣ, тѣй че той постоянно броеше и прѣхвърляше паритѣ, които искаше да плати за визитата на голѣмия лѣкарь, за дѣто му отиѣ и послѣдната надежда.

„Нѣма нужда да изживявате повече пари за момчето си, Г-нъ Хансъ — човѣческо изкуство не може да помогне,“ каза лѣкарьтъ, като сгъна банкнотитѣ и погледна часовника си.

„Изживилъ съмъ всичко що имамъ освѣнъ воденицата и покрива на къщата си; това имамъ за него,“ бѣше тихиятъ отговоръ, и тогазъ воденичарьтъ издигна Ричи и го занесе на количката, като прошепна тихо на ухото му: „Недѣй вѣрва синко, тѣ не сж получени отъ този простъ докторъ, що сръщаме по кръстопѣтищата, а той казва *има надежда*.“

Кратката веселостъ на Ричи никога не отпаднаше. Той се залови да работи по смѣткитѣ на воденицата, и воденичарьтъ признаваше, че не можаше да си гледа работата, ако да не бѣ Ричи да му държи „смѣткитѣ.“ Той вече „остарѣлъ и забравѣлъ,“ казваше бащата на Ричи, съ нѣжна приструвка, която никого не излъгваше, и принуденъ бѣше да зависи отъ Ричи. Попѣкога копѣянето му да помага и свършената му безпомощностъ му се прѣдставяха тѣй както му се прѣдставяха онази нощъ — по начинъ, който подигаше сърдцето му.

„Остави ме да отида на воденицата татко.“ Ричи зѣ патерницитѣ си изъ задъ стола си, като каза съ въздишка, „Кой знае — може да помогна нѣкому.“

„Пусни го да отиде,“ настоя майка му. „Земи Ричи съ себе си; воденицата е на по-високо мѣсто, въ случай че се издигне повече водата.“

„Да — да — ела, Ричи. Азъ ще тикамъ стола ти,“ набързо се съгласи воденичарьтъ, като бутна столътъ къмъ вратата.

Мѣсечината бѣше се подала изподъ облацитѣ, които полека се разпрѣсваха. Проливниятъ дѣждъ бѣше прѣсѣкналъ.

Нощта бѣше приятна, въпрѣки бѣлитѣ низколѣжащи пари и страшното грѣмливо бучение на немирнитѣ води.

Бунтуящата се рѣка се разширяваше прѣдъ тѣхъ. Поройтъ се пѣнеше и заминуваше съ ужасна бързина. Воденичарьтъ Хансъ ускори

стажентѣ си, като тикаше бързо стола по калния пѣтъ.

„Гдѣ ли е Джери? Бучението като че наближава,“ извика той, уплашенъ отъ особения шумъ, който дѣйствително се движеше по-близо съ дълги и грѣмливи вълни.

Пѣтътъ завиваше нагорѣ къмъ единъ хълмъ отъ стрѣмнитѣ, зеленѣющи се планински хребети и пакъ слизаше къмъ воденицата.

„Водата не е наближила до бѣлата рѣзка на запорнитѣ врата, татко, виждѣ, още е безопасно!“ извика Ричи, като пристигнаха на върха.

Баща му не каза нищо. Той се бѣше навелъ и слушаше — блѣдъ и нѣмъ — но само за минута — една двѣ секунди нѣщо — и ето че грѣмътъ нагорѣ изъ дола като че трѣсна прѣдъ тѣхъ съ заглушителна яростъ. Една стѣна вода потегли надолу изъ рѣкичката, като ревъше прѣвъ долната частъ на воденицата; тя прѣскочи заградата, като се простираше, поглѣщаше всичко и всѣ се издигаше и спущаше надолу.

„О, избави ги! Мама и сестритѣ!“ изкрещѣ Ричи.

Кѣщата бѣше залѣна до низкия втори етажъ, но на горнитѣ прозорци се виждаше оплашеното семейство на воденичаря.

„Кѣщата ще отиде — О да бѣха отворени запорнитѣ врата! Трѣбва да ги избавя! Трѣбва да намѣря лодката!“ викаше отчаянно воденичарѣтъ.

„Снеми ме долу до заградата, татко. Кѣщата е издържала напора на водата. Ти ще имашъ врѣме. Ми се струва, че виждамъ лодката,“ утѣшително каза Ричи.

Якитѣ мишици на воденичаря оправиха стола бързо надолу, до като той викаше на Джери, и се мжчаше да съзре лодката. Джери не отговори. Вратитѣ на воденицата стоеха отворени, и водата блѣсна вжтрѣ, като раздвижи бърже голѣмото колело, но Джери се нигдѣ не виждаше.

Лодката се залюлѣ на края на едно вжже вързано отъ единъ кедъръ, обикновено високо надъ водната бѣлѣжка.

„Запорнитѣ врата трѣбва да се отворятъ за да се избавятъ семейството и хората. Нищо друго не може да се избави — сега — но —“ воденичарѣтъ погледна оплашенъ къмъ кипящия порой, що се блѣскаше о запорнитѣ врата, и послѣ се завиваше и по-

сѣше разорение и опасностъ въ калнитѣ си води.

„Това е почти неминуема смъртъ, не е ли татко?“ пришепна Ричи.

„Много малкъ шансъ остава, синко.“

Ричи се пооблегна малко и въ ржката на баща си въ двѣтѣ си рѣцѣ.

„Моитѣ новѣ сж безполезни, татко, но имамъ яки мишици, и зная дѣ сж желѣзата: турѣ ме въ лодката. Азъ извършихъ това по-прѣди, мога да го извърша и сега,“ молеше се той.

„Ти!“ извика баща му. „Убийство би било да те оставя да се опиташъ въ тази работа.“

„Дай ми този послѣденъ случай да бжда полезенъ,“ умоляваше сакатиятъ. Ти си потрѣбенъ за дома ни.“

„Мене принадлежи да избавя своето семейство,“ бѣше суровиятъ отговоръ, „Първата поврѣда се е минала. Нѣма другъ такъвъ напоръ на водата; но тя сѣ се издига. Ти ще бждешъ безопасенъ тукъ за малко, до като имъ извикамъ да се не боятъ и да стоятъ въ кѣщата.“

„Кажѣ имъ, че сме намѣрили лодката — викай да те чуятъ — има врѣме,“ настоятелно казваше Ричи, съ патетическа нѣжностъ на лицето му.

„Не ще остане лодката при насъ, когато се отворятъ запорнитѣ врата,“ напомни воденичарѣтъ. Водата ще я завлѣче като трѣска; но ще имъ кажа. Това може да ги поутиѣши.“

„Кажѣ имъ, татко; гласътъ ти ще имъ помогне,“ и Ричи грабна ржката на воденичаря и страстно я цѣлуна.

Сакатиятъ синъ видѣ баща си да се качи нагорѣ по хълма, тогазъ съ патерицитѣ си той тикна стола си, щото да може да стигне вжжето и го развърже. Прѣститѣ бѣха изкусни и яки, но когато се опита Ричи да стигне до лодката, той можѣ само да се смѣкнѣ изъ стола и да влѣче полубезсилното си тѣло по мократа земя. Веднѣжъ въ лодката, чрѣвъ такъвъ усиленъ трудъ, щото капки потъ изпълниха лицето му, Ричи въ лопатитѣ и се отдалечи отъ сушата. Още малко по-навжтрѣ, и той ще бжде хванатъ въ въртящето се течение, което подхвърляше черни дърва и изкореняваше дървеса по калната си повърхностъ.

„По-добрѣ ще бжде да отида азъ — горкий татко — но нѣма да умра безполезенъ —

ва нищо негоденъ; не, това спасява тата,“ каза той на себе си, прѣди да направи послѣдното слабо усилие, което щѣше да го постави отвѣдъ всѣка възможност да му се помогне.

Като издигна лопатитѣ съ силно напругане Ричи потегли. Поройтъ веднага улови и завъртъ наоколо слабата лодка, и тогазъ я метна като ступено клонче срѣщу запорнитѣ врата. Съсѣдитѣ отблизу и далечъ отговаряха на виковетѣ на воденичаря, и тичаха къмъ воденицата, но никой не видѣ мокритѣ рѣцѣ, що тѣгляха желѣзата, когато едно изкоренено исполинско бориково дърво одари лодката. Тя се прѣобърна и мина съ течението прѣзъ отворенитѣ запорни врата.

„Ричи! Ричи!“ викаше воденичарьтъ, „най-лошото се мина! Водата спада! Запорнитѣ врата трѣбва да сж се отворили отъ силата на водата! Тѣ сж отворени — Слава Богу! Сине мой — Ричи — тя бързо спада!“

Никакъвъ отговоръ съ ясни гласъ на сакатия се не даде на радостта и признателността на воденичаря.

„Гдѣ си Ричи?“ продължаваше той, лодката е отишла. Виждамъ я ясно съ дъното на горѣ, да се влѣче по рѣката.

„Ричи, закопчей си връхната дрѣха отпрѣдъ! Издигни си яката надъ врата си! Ще истинешъ синко!“ извика той пакъ.

Мълчанието като че му вдѣхна голѣмъ страхъ. Чуваха се виковете, съ които отговаряха събирацитѣ се съсѣди; Джери, събуденъ отъ бучението, крѣскаше отъ горния прозорецъ на воденицата, но отъ Ричи нѣмаше гласъ.

„Гдѣ си Ричи?“ изкрѣщѣ той, като се затече надолу изъ хълма послѣдванъ отъ нѣколко закжснѣли помощници.

Но тъкмо когато уплашениятъ му погледъ падна на празния столъ и напуснатитѣ патерици, чу се викъ отъ хората близо до запорнитѣ врата. Голѣмиятъ Джимъ и Харкъ Кейнъ тегляха Ричи изъ заплѣтенитѣ вѣтви на великанската борика. Тѣ го издигнаха нѣжно и щѣха да го сложатъ на земята, когато той отърси подпиратитѣ го рѣцѣ и сѣдна на земята съ странна самопомощъ.

„Татко!“ извика той, „Татко! Вижъ!“ Едната нога се издигна малко отъ земята.

„Сега! виждъ!“ и другата се издигна. Това ми стана въ водата. Дойде ми да плавамъ. О, татко“ — той трепереше отъ силно въз-

буждение — „помогни ми да се изправа, азъ мога да стоя на крака.

„Слава Богу!“ извика воденичарьтъ като едвамъ можаше да диша и се облѣгна на едно дърво, като че му се бѣше отпела силата.

„Съсѣди,“ той си сиѣ шапката, побѣлѣла отъ брашното на воденицата, и обърна лицето си къмъ небето. „Богъ мой ми е простилъ, за дѣто не съмъ Го по-добрѣ слушалъ, и оставилъ мъртвата е половината отъ моето момче пакъ да оживѣе,“ и тогазъ воденичарьтъ отгърча къмъ борикитѣ на планинското нанадолище да го не види човѣческо око.

Отчаяното усилие на бѣдствующия да се удави извърши това, що не сполучиха да сторятъ голѣмитѣ градски доктори. То всели еластичния трептежъ на животъ въ парализиранитѣ голени на момчето. Ричи Хансъ не бѣше вече сакатъ.

Всѣка година Голѣмиятъ Джимъ слиза отъ планинския хребетъ и задава сѣ сжщия въпросъ: „Здравъ ли е сега Ричи въ краката си?“

Еластичность у женитѣ.

Цѣлъ сонмъ добродѣтели може да украсяватъ характера на една жена и необикновени способности да притѣжава тя, но въпрѣки всичкото това прѣдпочтително добро, ако тя не умѣ изкусно да се огъва подъ всѣко обстоятелство, твърдѣ тѣсенъ ще е кръгътъ на проявената дѣятелность и бързо почватъ душевнитѣ ѳ сили да отпадатъ. Нѣма ли у жената оная дивна сила, наречена „еластичность“ — способность да джхашъ наврѣдъ свѣжестъ и животъ —, мжчно ще се посрѣщатъ ежедневнитѣ длѣжности, а невъзможно е тѣй да се упражнява влияние за добро, по-далечъ отъ малкия домашенъ кружокъ.

Привѣтливата пѣргава жена — какво благословение е тя на всѣкъдѣ! Съ леснина и сладко удоволствие се привѣрзва тя къмъ всѣко лице и обстоятелство, въпрѣки разногласието въ взглядоветѣ и интереситѣ. Добро намира тя даже и въ най-западналия духъ; съ вѣжливъ и приятенъ тонъ изказва тя за извѣстни нѣща неудобрието си безъ да се забѣлѣжи нѣкакво противорѣчие.

Подъ домашния покровъ всрѣдъ заличитѣ на кѣщнитѣ си длѣжности, „еластичната“ домакиня охотно върти всичко, придавайки хубостъ, приличие, разнообразие всждѣ, па даже и въ най-обикновенитѣ нѣща. Въобще младата госпожа, заедно съ встъпването си въ семейния животъ, донася ламтежнитѣ си идеи за управлението на своето малко царство — дома. Въ много случаи кухнята и приемната стая — тия два най-важни центра се уреждатъ по примѣра на майката, изученъ още отъ дѣтство. Ако природно нѣкоя нова домакиня е сурова и досущъ непохватлива въ кѣщнитѣ работи, много усилия ще трѣбва да положи тя прѣди да приближи до истинския прогресивенъ домашенъ животъ. Вредността се добива и съ трудъ, стига само да нѣма нито дияр отъ надмененъ духъ, а съ готовностъ да се приема всѣка поправка и изобличение. Тукъ се обяснява причината на многото неприятности и размирия въ дома — липсата отъ свѣтлостъ и наглазаванъ въ приятна хармония животъ на самата управница.

Въ обществото „еластичната“ жена запазва авторитета си съ мъдри обмислени постѣпки. Тамъ гдѣто трѣбва нѣщо да се говори, не губи време съ благоприличие да го каже. Кой е най-удобниятъ моментъ за нѣкоя усмивка, блага дума или погледъ, тя добръ знае. Присѣщо нѣщо е на жената способна да се приравни съ всѣка обстановка, сърдечно да сърадва на благополучието и горѣщи симпатии въ горчива скръбъ да изказва слѣдъ минута. Ограничена, разтегателна сила въ удобния моментъ е необходимиятъ двигателъ въ вижданѣето на характери, като горѣпомѣнатия.

Впрочемъ, тази важна скѣпоцѣнность особено у характера на жената, блѣщи съ поразителна хубостъ най-вече въ приспособленieto и въ личнитѣ несподоби на живота. Даже и въ най-обезсърдчителната несполука се съзира надежда за добро; убитиятъ духъ никога не се свършено прѣдава на отчаяние, но смѣло макаръ съ мъжи възстава срѣщу нападкитѣ съ надежда за истинска побѣда. Такава жена е родена да плува съ по-силни гърди надъ смущенията и бѣдитѣ бодро посрѣщани едни слѣдъ други.

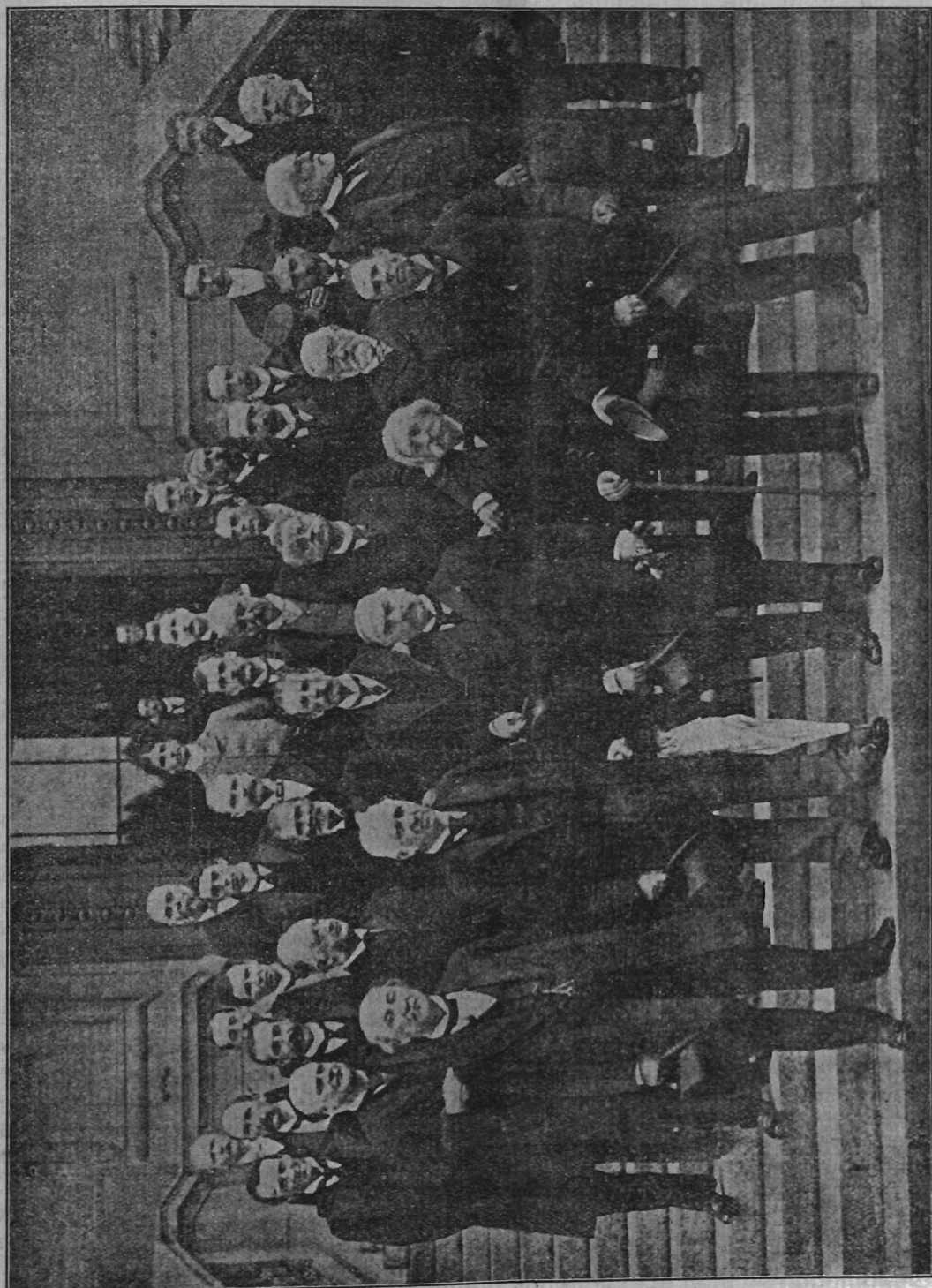
Когато нѣкоя дълбока горестъ я сполѣти и тя съумѣе много бързо да скрие вътрѣшнитѣ си вълнения, като дръзко тегли гъв-

ката си воля по исканото направление, другаркитѣ ѝ госпожи или госпожици, немилостиво онеправдаватъ тѣй наречената „пелѣпа“ жена. Нѣкои вдовици посрѣдствомъ чудесната сила на еластичностъ въ характера, макаръ и всѣкога да чувствуватъ загубата на най-близния си земенъ другаръ, не се отчайватъ до толкозъ, щото съвсѣмъ да забравятъ хубостѣта въ природата и живота, но продължаватъ да намиратъ наслаждение въ краснитѣ цвѣта, поля и гори. Обаче за много други този начинъ на дѣйствуване е непослѣдователенъ, понеже не разбиратъ цѣнния импулъсъ криващъ се въ постѣпка. Това е една доблестъ на една жена, която въ най-ужасителната агония може да влива пълни съ любовъ погледи въ несравнено красивитѣ цвѣта и съ тиха въздишка да мисли за по-благоприятни обстоятелства слѣдъ търпѣливо чакане тука на земята.

Най-добриятъ другаръ въ време на пжтешествия е пакъ жена, снабдена съ този нуженъ припасъ. Колко лесно се свиква тя съ всѣка новостъ наоколо ѝ, съ страннитѣ обичаи и нрави съвсѣмъ противни на нейния битъ, па дори отъ части отвратителни! Негодованията и недоволствата на другитѣ туристи често развалятъ добрия духъ на дружината, нарушаватъ мира и причиняватъ безброй неприятности.

Една сговорна дружина на послѣдѣкъ дошла изъ студения сѣверъ на Америка, за да си отдѣхне по-свободно въ топлия юженъ климатъ, отпочиваше си на балкона въ единъ отъ добритѣ хотели. Гледката, която се разтигаше прѣдъ очитѣ имъ бѣ омайна. Отъ брѣга погледитѣ тѣнѣха въ синитѣ води на залива, осребрени отъ слънчевитѣ зари. Тихъ хладенъ вѣтрецъ полѣхваше и, като чародѣйни вѣтрила, развѣваха се платната на безчисленитѣ корабчета. Подъ даденъ сигналъ отъ различнитѣ пристанища, зацѣпиха се вълнитѣ отъ редъ параходи и ладийки. Въ ясно червени и сини блузи матрозитѣ кръстосваха на всѣкъдѣ — ту, като птици крилати кацнали на нѣкоя мачта, ту гребейки силно съ лопатитѣ или разхождайки се гордо изъ ювертата. Плѣнително разнообразна бѣ картината въ противовѣсъ на синьото, мирно, ясно небе.

„Каква неразбория навсѣкъдѣ! Омръзва на човѣка да гледа тия мудни мързелници

Членовете на Третейската Комисия, която рѣши спора на Венецуелския въпросъ.

— морето, една измежду дружината негодуващъ женски гласъ.

„О, нъ каква дивна красота има въ тази чаровна гледка!“ звънливо съ възхитителенъ тонъ прибръза друга.

Всрѣдъ безмълвния шепотъ на природата надалечъ се разнесоха думитѣ отъ прѣпълнения съ зрители балконъ. Всички съ особно облекчение и радостъ въ сърдце изслушаха втората вѣстителка на нѣщо, което всѣва миръ и надежда въ душата. Духовна слѣпота измѣчва опия, които не виждатъ прѣдъ себе си друго освѣтъ тѣмнина и забравятъ, че надъ тѣхъ грѣе свѣтло лъчезарно слънце. Окаянна си ти, жено, която виждашъ само злото въ свѣта безъ да се потрудишъ да вдигнешъ мрачното було, за да блѣсне изъ подъ него сѣйностъ и проломъ на безбройни добрини. Безъ нѣкакво зло намѣрение, нъ прѣзрително съ явна неблагодарностъ изказа усѣщанията си една отъ членкитѣ на сбрания да мине нѣкои осладителни минути кружокъ, и колко поразително бѣ влиянието имъ! Повече съжаление нежели онеправдание заслужватъ такива жени, тъй като поради дребнавитѣ нѣща и ограниченитѣ помисли, скрита е за тѣхъ трайната хубостъ и привлѣкателностъ въ живота.

Нужденъ е, наистина, единъ по-обширенъ кръгъзоръ на движение, въ чийто прѣдѣли най-добри ще вирѣе еластичниятъ въ всичко свѣжъ и бродящъ характеръ. Да гледаме по-нашироко и далеко; да съзираме и хубавото покрай грозното въ свѣта съ пълна вѣра, че слѣдъ всѣка мъчителна загуба и горестъ ще получимъ божественото най-вѣрховно удобрение и утѣха.

(Прѣводъ).

Писмо изъ Швейцария.

Кришона, близо до Базелъ, Май 24, (н. к.), 1900.

ДРАГИЙ БРАТЕ,

Азъ съмъ тукъ вече повече отъ единъ мѣсець. Кришона е кръстопътъ на разни мисионерски друмове. Прѣвъ лѣтото тукъ дохождатъ мисионери и братия отъ разни части на свѣта; въ едно отъ такива събрания съмъ поканенъ и азъ да говоря за България.

Вне се интересувате да знаете за религиозния животъ тукъ. Много нѣщо може да

се каже за тукашнитѣ братия. Едно нѣщо мога да кажа положително, и то е, че ние не познаваме въобще нѣмцитѣ, а особено швейцарцитѣ. Това е много печално. Духътъ на тукашнитѣ братия е високо християнски. Както между учителитѣ, сѣщо и между ученицитѣ, отъ които 90 % ще бждатъ мисионери и ще носятъ видѣлина въ тѣмнитѣ страни на Африка, Индия, Китай и Островитѣ, се проявява смирение, трудолюбие, пълно себепосвящение на дѣлото Божие, високо братство въ всичко, даже и въ най-малкитѣ нѣща и готовностъ да отидатъ даже въ най-тѣмнитѣ страни, стига Христосъ да ги повика. Примѣръ: Тѣзи дни тукъ се намира Д-ръ Гинесъ (Guinness), мисионерски директоръ отъ Лондонъ. Той държа мисионерско слово, слѣдъ което цѣлиятъ класъ (най-горниятъ, който свършва тази година) се обявиха, че сж готови да отидатъ въ Суданъ и въ Конго. И да видите ентузиазмъ, молитвитѣ на тѣзи 16 бждащи мисионери сж нѣщо, което мъчно може да се опише. Чудно ли е, че Богъ така изобилно благославя „чернитѣ полета!“ Само една Кришона дава ежегодно толкова мисионери, а колко има такива училища въ Швейцария; въ Базелъ има три, въ Бернъ сѣщо; за Германия не говоря. Да, Всемирниятъ Евангелски Сюзъ има голѣма бждащностъ, и не е трудно да се разбере защо има.

Въ мисионерското тукъ училище има братия отъ разни деноминации — лутерани, моравци, методисти, менонити, конгрегационалисти, калвинисти, реформирани, отъ „Високата Черква“ пундисти и др. Не съмъ чулъ да ме питатъ какъвъ съмъ; обаче питаха ме Христовъ ли съмъ, и тукъ само това се гледа, а сектантскитѣ различия обикновено се държатъ затворени („im Keller“). Всички ги съединява едно братство въ Христа. Христосъ е центърътъ, и всички се стремятъ да бждатъ по-близо до този центъръ. А що се касае до словото Божие, то се изпитва по всички посоки и буквално се изпълнява това, което се заповѣдва чрѣзъ Моисея (Второзак. 6; 7—9). Особено е веселъ тукъ Недѣлниятъ день. Този день трѣбва да бжде наслаждение (Псал. 58; 13), и тукъ Св. Недѣля е дѣйствително наслаждение въ Господа. Цѣлъ день околната гора е пълна съ хвалебни пѣсни; които се пѣятъ или свирятъ съ разни инструменти; на една страна слушашъ 15—20 дѣца да пѣятъ, нѣ-

коя пѣсень, на друга 5—10 мѣдни трѣби свирятъ друга; тамъ нѣколко момичета изпълняватъ друга нѣкоя хубава духовна пѣсень. Срѣщашъ все групи отъ весели хора, които съ пѣсни прѣкарватъ светия день Господень.

Събрания тукъ има почти всѣка вечеръ, и всички сж живи; разбира се, че всѣкой отива на събрание приготвенъ и горѣщъ и не чака да го подпали амвонътъ. Отъ врѣме на врѣме и тукъ се държатъ многолюдни събрания, Кришна е много чудесна мѣстностъ, живописна и приятна за разходки. Въ първата Св. Недѣля тукъ се държѣ голѣмо събрание; имаше до 2000 народъ. Отъ 1500—1800 зеха участие въ Господнята Вечеря. За първъ пътъ и азъ участвахъ въ такъво насърчително събрание. Народъ имаше до 5000 наоколо; обаче специалното задание за такива събрание, нарѣчено „Ебень-Езеръ“, повече отъ 2000 не може да побере. Остатитъ въ гората ни придружаваха съ пѣснитъ си. Тукъ всички чувствавахме присъствието на Духа Светаго.

Отъ врѣме на врѣме отивамъ въ Базелъ за да посѣждавамъ разни църкви. Трѣбва да спомена, че и тукъ има гонения, но тѣ сж отъ социалисти. На 1-ий Май (н. к.), празника на социалиститъ, азъ се случихъ въ Базелъ. Видѣхъ голѣми тълпи, все съ червени кордели да отиватъ къмъ велодрома, отидохъ и азъ. Нзмѣрихъ велодрома пълненъ — до 10,000 души мъже и жени, много пияни; въ срѣдата червеното имъ знаме; лица звѣрски, както и прилича да бждатъ чадата на баща си диавола. Вътрѣ не влѣзохъ, защото нѣмахъ червена лента; но видѣхъ отъ вѣнъ всичкитъ имъ безобразия. Тази десетохиледна тълпа празнуваше своята оргия; много мъже и жени разголени, повилнѣли и побѣснѣли. Дойде ми на ума сцената, която се прѣдстави на Мойсея, слѣдъ като слѣзе той отъ гората. Грозно нѣщо! Социалиститъ правятъ смущения на всѣкадѣ, дѣто има живи и многолюдни събрания. Нашата Крашна е мѣсто за тѣхнитъ чести и варварски нашествия; обаче на социализма тукъ е вече нанесенъ смъртеленъ ударъ, защото хората знаятъ, че спасението е чрѣзъ Христа.

Тукъ има много славяни, които се учатъ за да се посветятъ на дѣлото Божие. Ние често си размѣняваме мислитъ по Българскитъ работи. Добрѣ би било да пращате

тукъ едно течение „Христ. Свѣтъ.“ Съ сърдеченъ поздравъ

Вашъ въ Христа

* * *

ЗА МЛАДИТЪ.

Кръстоносци.

Вие трѣбва да сте учили въ училището за кръстоноснитъ походи и за кръстоносцитъ. Прѣзъ Срѣднитъ вѣкове голѣмъ възторгъ обзе сърдцата на християнитъ; тѣ поискаха да изтрѣгнатъ Светата Земя (Палестина) изъ рѣцѣтъ на Мохамеданцитъ, и хиляди отъ тѣхъ съ кръстния знакъ на дѣсната си рѣка потеглиха къмъ Палестина за да се биятъ противъ Мохамеданцитъ. Тѣзи походи се наричатъ въ историята *Кръстоносни походи*. Сега искамъ да ви говоря за другъ видъ кръстоносенъ походъ, който е истинскиятъ кръстовъ походъ. Чуйте единъ примѣръ за това.

Въ Южна Африка живѣли едно врѣме (и още живѣятъ, ако и съвсѣмъ намалѣли) езичници, нарѣчени *хотентоти*. Много отъ тѣзи хотентоти били отпослѣ лишени отъ своята свобода и принудени да работятъ като роби. Горкитъ хотентоти били изложени на ужасни страдания. Само когато отишли мисионеритъ въ Южна Африка положението имъ се подобрило малко. Мисионеритъ проповѣдвали Евангелието и на хотентотитъ, и послѣднитъ разбрали, че всѣкой, който вѣрва въ Христа, намира спасение. Единъ бѣденъ робъ хотентотецъ чулъ, че единъ мисионеринъ дошелъ между неговитъ хора и проповѣдвалъ за единъ Спасителъ; той пожелалъ да отиде да чуе за този Спасителъ. Единъ день му се прѣдставилъ дѣбъръ случай, и Божието Слово тѣй го трогнало, щото той поискалъ да чуе нѣщо повече отъ това блажено Слово. Неговътъ господаръ, обаче, при когото той билъ робъ, билъ строгъ, мраченъ и жестокъ чловѣкъ. Единъ вечеръ той го забѣлѣжилъ като се промѣквалъ изподъ прозореца на къщата. Веднага го попиталъ господарътъ му, кѣдѣ щѣлъ да отиде. Робътъ отговорилъ, че отивалъ да слуша мисионерина. Но неговиятъ господаръ се разярилъ и извикалъ: „Що? Ти искашъ да слушашъ мисионерина? Ако сторишъ това, ще бждешъ битъ и окованъ въ вериги.“

Това не бѣше добра вѣстъ за горкия робъ, той отговори: „Азъ ще кажа за това на великия Господаръ на небето. че моятъ господаръ ми се е разгнѣвилъ, за дѣто съмъ искалъ да отида да чуя Неговото слово.“ Това бѣше чудно. Този отговоръ на хотентотеца трогналъ сърдцето на негова господаръ. Слѣдъ нѣколко врѣме той далъ позволение на своя робъ да отиде да слуша мисионерина. Естествено хотентотецъ се много зарадвалъ и веднага се отправилъ къмъ мѣстото за да стигне съ врѣме за словото на мисионерина. Но не е било само това. И неговътъ господаръ почувствувалъ чудно подбуждане въ сърдцето си: той се отправилъ по сжщия пътъ и послѣдувалъ своя робъ. Като стигналъ на мѣстото за събранието, той се скрилъ въ единъ затаенъ жгълъ, и отъ тамъ слушалъ словото на мисионерина. Мисионеринътъ говорилъ върху думитѣ, които възкрѣсналиятъ Исусъ отправилъ на Симона Петра: „Любишъ ли Ме?“ По единъ усърденъ и впечатлителенъ начинъ той обяснилъ че Господъ задава сжщия въпросъ и на всѣкого отъ насъ. Тогазъ верѣдъ Словото си той извикалъ: „Нѣма ли тукъ нѣкой бѣденъ грѣшникъ, който да може да отговори на този въпросъ? Въпросътъ: Любишъ ли ме? се отправя и на тебе! Нѣма ли тукъ нѣкой бѣденъ грѣшникъ, който люби Исуса? Нѣма ли нѣкой тукъ, който иска да Го изповѣдва?“ Всичкитѣ тѣзи въпроси дълбоко трогнали нашия хотентотецъ робъ. Той не можалъ вече да мълчи. Пъленъ съ въодушевление, той станалъ правъ и съ съзри на очи изказалъ своята изповѣдь: „Да, азъ любя Господа Исуса Христа. Любя Го, отъ всичкото си сърдце Го любя.“ Въ онзи моментъ се забѣлжило, че Духъ Божий дѣйствувалъ въ събранието. И господарътъ на роба билъ силно трогнатъ. Той се питалъ въ сърдцето си: „Какъ стоя азъ спрямо Исуса?“ О, той билъ принуденъ да признае, че до тогазъ билъ съвсѣмъ хладнокрѣвенъ къмъ Спасителя. Но той разбралъ, че не трѣбвало вече да остане такъвъ, ако иска спасенъ да бѣде, заради това и той почналъ да търси Спасителя; и скоро настанало и за него врѣмето, когато и той можалъ да изповѣда своя Изкупитель.

Сега, мисля, разбираете, че тойзи хотентотецъ билъ истински крѣстоносецъ. Той слѣдувалъ Исуса. И не спечелилъ ли той славна

побѣда чрѣзъ своя крѣстовъ походъ? Това е истински крѣстовъ походъ. На такъвъ крѣстовъ походъ ви призовавамъ всички, мили дѣца. Бѣдѣте вѣрни и ревностни крѣстоносци, и прѣдайте съ радостъ сърдцата си Господу: —

Исусе, крѣста дигнахъ
Тебе вѣчъ да слѣдувамъ;
Отъ свѣта днесъ се отрѣкохъ,
Твой азъ ученикъ да съмъ.
Само Тебе нека имамъ
И Твоята благодать,
Всѣко друго да изгубвамъ,
Пакъ честитъ съмъ и богатъ.“

Има ли нужда отъ новъ прѣводъ на Свещеното Писание на български езикъ?

По поводъ на рѣшението на Св. Синодъ да се прѣведе на български езикъ Св. Писание, за която цѣль сжщиятъ синодъ е назначилъ и осмочленна комисия, натоварена да направи този прѣводъ, не отъ първообразнитѣ езици — еврейски, халдейски и гърцки, но отъ руски, единъ православенъ българинъ, който се подписва „Ветеранъ“, е написалъ дълга статия въ В. „Новъ Вѣкъ“ отъ Май 17/30 т. г. Въ тази си статия „Ветеранъ“ доказва най-убѣдително, че нѣма нужда отъ новъ прѣводъ на Св. Писание. „Не бива да забравяме“, казва той, „че Св. Писание, на сегашния български езикъ се яви, като утѣшителна звѣзда, изгрѣла като зорница на българския небосклонъ, щомъ токо българскиятъ народъ бѣше побѣдилъ грѣко-фанариотитѣ съ разрѣшението на черковния въпросъ, и че дори единъ отъ нашиятѣ съврѣменни учени, единъ поетъ е казалъ въ едно описание, че, българскиятъ прѣводъ на библията, — издание на едно английско общество, — е най-грамотната книга, която имаме на езика си.“

„Ветеранъ“ твърдѣ умѣстно обръща вниманието на важния фактъ че „най-напрѣдъ Св. Писание е прѣведено на български езикъ отъ православни българи, дори и по-православни отъ нѣкои членове на сегашната комисия: ония българи на врѣмето си бѣха видни езиковѣдци и книжовници; слѣдователно не може да се прѣдиполага, че православнитѣ българи може съ недовѣрие да гледатъ на сжществующия прѣводъ, на който

вината може да е тая, че е издаденъ на въ- колкоразни видове издания отъ протестантски общества. Прѣводчитѣ на Св. Писание сж били българитѣ Неофитъ П. П. Рилски, Константинъ Фотинъ, Христовъ Костовичъ, Петко Славейковъ и Американцитѣ Д-ръ Илия Риггсъ и Д-ръ Албертъ Лонгъ. Двата послѣдни сж още живи; тѣ основно познаватъ не само старитѣ еврейски, халдейски, грѣцки и латински езици, но коренно познаватъ българския и руския езици. Тукъ трѣбва да се каже, че и Христовъ Костовичъ е извѣстенъ, като ученъ на старитѣ и нови български и грѣцки езици, познаваше добръ руския езикъ, па и западнитѣ български нарѣчия. Такъвъ бѣше и Петко Славейковъ, съ тая разлика, че той не бѣ вѣщъ на стария грѣцки езикъ, ала познаваше добръ не само сѣвероизточнитѣ, ами и южнитѣ, тракийскитѣ български нарѣчия.

По-нататкъ „Ветеранъ“ твърдѣ справедливо казва, че „ако имаше необходима нужда за прѣвежданието на Св. Писание, то *прѣводѣтъ трѣбваше да стане отъ прѣвообраза а не отъ руски*“ (курсивътъ е нашъ). Относително лицата на осмочленната комисия „Ветеранъ“ казва, че „дѣйствително между тѣхъ има и нѣкои способни и добросѣвѣстни работници, ала пъкъ има и такива, на които за способноститѣ и добросѣвѣстността не би трѣбвало и да се спомѣнува. Дори и всичкитѣ да сж способни, пакъ тия хора не биха могли да свѣршатъ за двѣ години тая трудна и важна работа (комисията тѣмъ да приготви прѣвода до 1 Май, 1902 год.). Та възможно ли е такъво нѣщо? Какъвъ ще да е тоя прѣводъ?“ „Ветеранъ“ напомнюва че „въ началото на XVII вѣкъ 47 души учени на старитѣ езици англичани се захвапали за прѣвежданието на Св. Писание на английски езикъ, и едва въ продължение на шестъ години прѣвели цѣлата Библия. Тѣхнитѣ прѣводъ и до сега се употрѣбява въ Англия и Америка.“

„Поради изложенитѣ причини,“ казва „Ветеранъ“, „нѣма никаква нужда да се прѣвежда на български Св. Писание, защото е вече отдавна прѣведено отъ хора много способни и добросѣвѣстни, хора извѣстни не само на българския книжовенъ свѣтъ, ами и на цѣлия български народъ. Ако е причината за нѣкои неясности въ прѣвода, за нѣкои печатни погрѣшки, за нѣкои про-

пуснати отъ извѣстни мѣстни нарѣчия, или отъ старо-български езикъ форми, при всичко, че до сега никой не е спомѣналъ за такива, то вмѣсто да се състави комисия да прѣвежда изново отъ руски, по-добръ цѣше да бѣде да се съставяше една комисия отъ вѣщи хора по елинския, латинския, руския, стария и новия български езици, а такива човѣци има между насъ, и тая комисия да прѣгледа и направи сжществующия прѣводъ (ако трѣбва да се поправа), като му измѣни и правописанието, понеже то е употрѣбявано прѣди освобождението.“ Ние желаемъ да напомнимъ на „Ветеранъ“, че въ най-новото издание на Библията (малкъ форматъ) отъ 1896 г. правописанието е измѣнено. Нека се помни, че въпросътъ за българскиятъ правописъ не е още окончателно рѣшенъ. Внушението на „Ветерана“ за съставянето на комисия отъ вѣщи по нѣкои отъ старитѣ езици хора за да прѣгледа и поправи сжществующия български прѣводъ на Св. Писание, ние намираме твърдѣ умѣстно; обаче такава комисия пакъ не би била, споредъ насъ, напълно компетентна да прѣгледа цѣлата библия, ако между членоветѣ ѝ не влизатъ и хора, които да познаватъ добръ старитѣ еврейски и халдейски езици, на които е списанъ Ветхиятъ Заветъ. Такава комисия би била компетентна да прѣгледа прѣвода само на Новия, но не и на Ветхия Заветъ. Ние сме напълно съгласни съ „Ветерана“, че „при сегашното още неуредено, прѣходно състояние на езика ни“ нѣма нужда „да се бѣрза съ новъ прѣводъ на Св. Писание.“

За да покажемъ колко самонадѣяна е била опрѣдѣлената отъ Св. Синодъ комисия, която е обѣвила, че ще може да свѣрши прѣвода на Св. Писание въ двѣ години — на 1 Май, 1902 год. — ние ще кажемъ нѣщо по историята на Прѣгледаното Издание на английската Библия, за която „Ветеранъ“ не споменува нищо. Отдавна се е чувствувала нуждата и въ Англия и въ Америка отъ ново прѣгледано (revised) издание на английската Библия. Въ 1870 год. се състави комисия въ Англия отъ най-учени богослови, вѣщи по старитѣ езици — еврейски, халдейски, сирійски, грѣцки, латински и др. за да прѣгледа английския авторизиранъ прѣводъ отъ 1611 год. Тази комисия, подпомагана слѣдъ нѣколко години и отъ подобна комисия, съ-

ставена въ Америка, сжщо отъ вѣщи бого-
слови и езиковѣдци, работѣ цѣли десетъ го-
дини и едва на 1881 год. се отпечати но-
вото *прѣгледано* издание на Новия Завѣтъ
отъ направения въ 1611 г. прѣводъ на англий-
ската Библия. Така работятъ практичнитѣ
англичани, а нашитѣ езиковѣдци мислятъ,
че *двѣ години* имъ сж достатъчни да прѣ-
ведатъ цѣлата Библия. Ако е работата да
има само другъ прѣводъ за да може да се
каже, че е одобренъ отъ Св. Синодъ, то е
другъ въпросъ; но ако се гони цѣльта да
се даде въ всѣко отношение по-добъръ прѣ-
водъ на Св. Писание отъ сега сжществую-
щия, тогавъ и ние ще кажемъ, че нѣмаме
измежду ученитѣ православни българи хора
за тази работа, и че най-мъдро ще бжде да
се обмисли по-зрѣло този въпросъ, и да се
не бърза. Редакцията на „Новъ Вѣкъ“ кани
„прѣдставителитѣ на идеята отново да се
прѣведе и именно сега на български езикъ
Св. Писание,“ да изложатъ и тѣ своитѣ въ-
зглагове, като се обѣщава да печата ста-
тиитѣ имъ. Нека се заинтересуватъ въ този
важенъ въпросъ и всички други учени ези-
ковѣдци, които не влизатъ въ комисията.

Насърдителни Думи.

Има доволно хора, които гледатъ да обез-
сърдчаватъ своитѣ съсѣди. Държавата и
Черквата сж пълни съ критици. Държавници,
законодатели, правителствени чиновници, про-
повѣдници на Евангелието и работници въ
люето Господне се прѣслѣдватъ отъ една
войска самозванни критици, които сс чув-
ствуватъ призвани да осжждатъ всичко, що
се върши. Въздухътъ е пълненъ отъ нами-
ране вина на други, небето се чернѣе отъ
порицания, и свѣтътъ е пълненъ съ обезсърд-
чени души.

Обезсърдчение и добротечие сж несъв-
мѣстими. Когато надѣждата и смѣлостта
напуснатъ чловѣка, то и радостта го на-
пуска. Толкозъ надежда има за мъртъвъ,
колкото и за безнадежденъ чловѣкъ. Ако
Сатана сполучи само да отнеме надеждата
ни, то той ни има въ силата си, и може да
сторн съ насъ каквото иска. Обезсърдени
хора изгубватъ упование въ Бога. Тѣ дохож-
датъ до заключение, че Богъ ги е забравилъ,
не се е отнесълъ справедливо къмъ тѣхъ,
или пъкъ че нѣма Богъ.

Библията е най-добрата книга на свѣта
за обезсърдени души. Чловѣкъ може
тукъ да намѣри повече насърдчение откол-
кото въ всичкитѣ други книги що има.
Тукъ има насърдчение за слабитѣ. Всички
сж слаби: но нѣкои болезнено съзнаватъ
особена слабостъ. Не могатъ нищо да сто-
рятъ. Не могатъ да проповѣдватъ, нито да
се молятъ, да пѣятъ или да пишатъ. Тѣ
не сж нито поети, нито оратори, нито живо-
писци, нито държавници, нито учени. Тѣ
нѣматъ звание, занятъ, тактъ нито приспо-
собимостъ за нѣщо. Тѣ не виждатъ мѣсто,
дѣто да могатъ да простратъ помагателна
ръжка. Що имъ казва Библията? „Богъ из-
бра немоцнитѣ на свѣта.“ Нека помни сла-
биятъ, че той принадлежи на самия разрѣдъ,
отъ който Всемогущиятъ избира. Немоцнитѣ
ще посрамятъ силнитѣ. „Когато съмъ слабъ,
тогавъ съмъ силенъ.“

Има насърдчение за насъ и въ нашето
невѣжество. Ние малко знаемъ. Не знаемъ
какъ да пазимъ физическото си здравие. По-
вечето хора, които се разболѣватъ, не знаятъ
какъ ги е хванала болѣстта. Тѣ не сж зная-
ли какъ да избѣгнатъ невидимитѣ зародиши,
що нападатъ тѣлото. Най-мъдриятъ на-
ученъ мъжъ не знае. Ако не знаемъ земнитѣ
нѣща, колко по-малко знаемъ небеснитѣ? Не
сме ли безпомощни и безнадеждни въ единъ
лошъ свѣтъ? Не; Библията казва: „Ако ли
нѣкой отъ васъ е осжжденъ отъ мъдрстъ,
да проси отъ Бога, който дава богато на
всички и не укорява, и ще му се даде.“
Работата на войника е да слѣдва водителя
си; и ако падне, той ще придобие слава,
защото е падналъ при изпълнение на дълга
си. Ние слѣдваме нашия Водителъ. Той знае
всичкитѣ ни опасности. Той е нашъ Пози-
тель. Ако паднемъ като Го слѣдваме, то
ние падаме по пътя на дълга, — и всичко
бива добрѣ. Обрѣменени души се нуждаятъ
отъ утѣшение. Нѣкои сж смазани до земята.
Има ли насърдителна и за тѣхъ душа?
Има. „Възложи товара си на Господа, и Той
ще те подкрѣпи. Исусъ, който падна из-
нуренъ подъ товара на своя кръстъ токо-
вънъ отъ Иерусалимската порта, значи то
е да бжде чловѣкъ прѣтоваренъ. Той по-
несе нашитѣ скърби. При това, брѣмена, що
се възлагатъ на Господа ставатъ благосло-
вення. Тѣ съдѣйствуватъ съ всичко друго
за добро.

КРИТИЧЕСКИ ОТДѢЛЪ

Толстой като Религиозенъ Наставникъ.

Графъ Левъ Н. Толстой справедливо се слави като първокласенъ списатель; неговитѣ списания — романи и повѣсти — сж прѣведени на главнитѣ европейски езици и съ голѣма охота и услада се четатъ навсѣкадѣ. Най-добритѣ му романи и повѣсти сж прѣведени и на нашия езикъ и се просто поглѣщатъ, особено отъ нашитѣ млади читатели. Последниятъ му романъ „*Взкрѣсение*“ е прѣведенъ и той на главнитѣ европейски езици, както и на български; приходѣтъ отъ този романъ великодушниятъ авторъ е посветилъ на рускитѣ Духоборци, които вслѣдствие на ужасното гонение, на което бѣха подвъргнати, се принудиха да се изселятъ прѣди една година въ Канада. И най-строгитѣ критици признаватъ, че Графъ Левъ Н. Толстой владѣе добро перо, и че той занимава първо мѣсто не само между рускитѣ списатели, но и дори въ великата плеяда европейски списатели въ последната половина на сегашното столѣтие.

Но не само въ белетристиката се е отличилъ Толстой; той претендира да е и моралистъ и религиозенъ наставникъ. Въ неговитѣ повѣсти — онѣзи поне, които ние сме чели — вѣе чистъ нравственъ духъ. Като религиозенъ наставникъ, обаче, Толстой е много опасенъ, и то за туй, защото си е спечелилъ реномѣ като списатель. За да разбератъ нашитѣ читатели колко лесно може той да заблуди чловѣка въ религиознитѣ му убѣждения, ако рече да се поведе по Толстой, ние даваме тукъ нѣкои извадки *) въ които този списатель изказва своитѣ възглѣдове върху християнската религия: —

„Основната причина на общественото зло днесъ е лъжовната религиозна доктрина, която се натрапя чрѣзъ възпитанието.“ Тукъ виждаме, че Толстой нарича „лъжовна религиозна доктрина“ главното учение на Св. Писание за Божията творителна дѣятелностъ и за отношенията на чловѣка къмъ Бога. Че това е тъй се явно разбира отъ други

*) Тѣзи извадки ние заемаме отъ „*Фаботнически Вѣстникъ*“ отъ Апр. 16, т. г., който ги заема отъ последната книжка на сп. „*Право Дѣло*.“ Ние ще подвършимъ изказанитѣ въ горнитѣ извадки мисли и отъ други списания Толстоєви.

негови думи, дѣто той като говори какъ отговаряме на дѣтето, което ни пита, кои сж правилата по които чловѣкъ трѣбва да води живота си? казва че сме отговаряли „съ нѣкоя библейска легенда, съвсѣмъ нелогична, често пѣти глупава, . . . че прѣди шестъ хиляди години нѣкакво странно и некултурно творение нарѣчено Богъ, памислило да сътвори свѣта, което и сторило; слѣдъ това сътворило и чловѣка; по-сетнѣ чловѣкътъ съгрѣшилъ, когото за това лошиятъ Богъ наказалъ, а заедно съ него и всички насъ; най-сетнѣ човѣкътъ изкупилъ грѣха си чрѣзъ смъртта на неговия (Божия) синъ, и че напата главна цѣль състои да омплоствяваме Бога и да гледаме да се избавимъ отъ страданията, на които ни е обрѣкълъ.“ Тукъ Толстой усмива библейския разказъ за сътворението на свѣта, грѣхопаданието на чловѣка и евангелското учение за изкупителното дѣло на Исуса Христа. Ако да не знаехме кой е Толстой, то отъ тѣзи негови думи бихме били наклонни да го нарѣчемъ буенъ *безвѣрникъ* и дори *атеистъ*. Но Толстой не е атеистъ, защото той въ своитѣ религиозни списания „*Моята Изповѣдь*“ и „*Моята Религия*“ („Въ чемъ моя вѣра“) изповѣдва да вѣрва въ единъ Богъ; не можемъ, обаче, да не го причислимъ въ реда на най-опаснитѣ безвѣрници, които съ своитѣ правдоподобни но лъжливи мѣдрования, често успѣватъ да заблудятъ млади умове, неутвърдени въ истинитѣ на божественото откровение.

Когато най-напрѣдъ прочетохме горната извадка, ние едва ли можахме да повѣрваме, че изказанитѣ тамъ възглѣдове сж дѣйствително възглѣдоветѣ на Толстой; но наскоро слѣдъ това имаме случай да прочетемъ и книгата на този списатель озаглавена „*Какво трѣбва да правимъ*“, и видѣхме, че и въ тази книга на нѣколко мѣста той изказва съ други думи сжщитѣ мисли както и онѣзи що се изказватъ въ горната извадка. Тѣй наприиѣръ на стр. 28 на горѣстоменатата книга Толстой казва: „Проповѣдаю е било отъ Христа ново вѣроучение и записватъ го въ Евангелията. Това учение при всичкитѣ му гонения пакъ се е възприело, но при това измисля се историята за паданието на първия чловѣкъ и на първия ангелъ и тази измислица се приема за Христово учение.“ Тукъ Толстой нарича

библейското учение за грѣхопаданието на чловѣка „измислица“, която „се приема за Христово учение.“ Ние ще кажемъ на Толстой, който претендира че буквално изпълнява моралнитѣ поучения Христови и прѣпорѣчва това и на други, че самъ Христосъ приема всичкия Вѣтхия Завѣтъ за истиненъ и всичко писано въ него за съвършено вѣрно. Слѣдъ като излага златното правило: „Въ всѣко нѣщо както искате да правятъ чловѣцитѣ на васъ, така и вие правѣте на тѣхъ“ Христосъ прибавя: „защото това е законътъ и пророцитѣ.“ (Мат. 7; 12.) Тукъ думата законъ отговаря на Еврейската *тора* (законъ), съ която древнитѣ Евреи се означавали и днешнитѣ Евреи означаватъ петъти книги Моисееви, отъ които първата е *Битие*, що повѣствува за сътворението на свѣта, чловѣка и за грѣхопаданието. Господъ нашъ употребява въ този стихъ както и въ други мѣста на Евангелието думата законъ въ този смисълъ, понеже Той е билъ добръ запознатъ съ Вѣтхия Завѣтъ на оригиналния езикъ. И тѣй ако за Толстой поученията И. Христови изказани въ така нареченото Негово слово на гората сж вѣрни и за приемане достойни, защо да не е вѣрно и за приемане достойно това, що сжщиятъ И. Христосъ говори за закона, т. е. за петъти книги Моисееви? Не е ли явно че възглаголетѣ на Толстой сж *измислица*, измѣдрувана отъ самаго него, а не библейскитѣ учения?

И пакъ въ стр. 39 на сжщата книга се казва: „Богъ слѣзълъ на земята за да спаси хората, а хората пакъ не сж спасени.“ Какъ да се изравни това противорѣчие? Тукъ Толстой усмива основното християнско учение *изкуплението*. Излишно е да даваме повече цитати изъ Толстоевитѣ книги. Толстой е безвѣрникъ; той не вѣрва божественото откровение както ни е дадено то въ Св. Писание (Вѣтхия и Новия Завѣтъ); не вѣрва въ триединството Божие, въ божеството на И. Христа и въ Неговото изкупително дѣло, и заради това трѣбва младитѣ съ голѣмо прѣдосторожение да се отнасятъ къмъ всѣко изказано отъ този писателъ мнѣние по Християнската религия.

„Боже, ти си Богъ мой, отъ рано те търся. Душата ми е жадна за Тебе, желае Те плътта ми, въ една пуста, суха и безводна

земя, за да гледамъ Твоята сила и Твоята слава, както Те видѣхъ въ светилището (Пс. 63; 1—4).

РАЗНИ.

— *Какво е коствало на Англия войната ѝ съ Трансваалъ.* — Английското сп. *Home Magazine* е прѣсмѣтвало, че до края до м. Мартъ Англо-Трансваалската война е коствала на Англия 114,000,000 Англ. лири (2,850,000,000 лева).

„Тази сума,“ казва това списание би била достъчна да поддържа всѣкой старъ сиромашъ чловѣкъ въ Съединеното Кралство (Великобритания и Ирландия), да възпита всичкитѣ наши милиони дѣца, да поддържа всичкитѣ ни крайно бѣдни хора, да заплати всѣки фунтъ (Англ. лира) иждивенъ на всѣкъ изъ кралството за всѣкъкъвъ видъ мисионерска и благотворителна работа, да обдари всичкитѣ наши болници, да поддържа всѣка черква и капелла съ хилядитѣ имъ свещенослужители, да издържи хиляди инвалидни домове, библиотеки и музеи, да уреди и поддържа хиляди технически училища да заплати за една войска отъ 50,000 мисионери, да достави въглища, покривки и медицински потрѣби за милиони, и пакъ да останатъ нѣколко милиона да се иждивяватъ за подобни полезни и благотворителни работи.“

„Не доказва ли всичко това,“ казва друго Англ. списание, „че ние още далечъ не сме тѣй цивилизовани като раса, и че побойскитѣ инстинктѣ е още единъ отъ най-силнитѣ въ чловѣческото сърдце?“

КНИЖНИНА.

Списания и вѣстници получени въ редакцията:
Звѣздаца, мѣсечно илюстрирано списание за дѣца. Год. IX. Книжка V. София.

Вѣтерно Училище, мѣсечно обществено възпитателно списание за родители и учители Год. III. Книжка VII и VIII. Ломъ.

Медицинска Бесѣда, мѣсечно илюстрирано списание. Год. VI. Книжка III. Видинъ.

Сѣтъ, мѣсечно земеделѣческо списание за економиа, земеделѣне и скотовѣдство. Год. III. № 5 Варна.

Вѣстници: „Нар. Права,“ „Новъ Вѣкъ,“ „Прѣпорѣцъ,“ „Народенъ Листъ,“ „Голгота,“ „Извѣстникъ,“ „Изгрѣвъ,“ „Мода и домакинство,“ „Наидесия,“ „Родопска Зора.“ и др.